

Biuro Redakcji „Dziennika Polskiego”, Plac Marjański
liczba 6 i 7.

Przedpłata wynosi we Lwowie rocznie 18 zł. — pół-
rocznie 9 zł. — kwartalnie 4 zł. 50 ct. — mie-
siecznie 1 zł. 50 ct., za przesyłką do domu
dopłaca się 20 centów miesięcznie.

Z przesyłką pocztową w państwie austriackim, rocznie
24 zł. — półrocznie 12 zł. — kwartalnie 6 zł.
miesięcznie 2 zł.

Z przesyłką pocztową za granicę do całych Niemiec
rocznie 50 marek — kwartalnie 12 marek 50 gr.
do Francji, Anglii, Włoch i Szwajcarii rocznie
80 franków — kwartalnie 20 franków.

Numer kosztuje 6 centów.

Rękopisów Redakcja nie zwraca.
Telefon Redakcji 171.

DZIENNIK POLSKI

wychodzi codziennie niewyłączając niedziel i świąt o 8. rano

Przedpłata i ogłoszenia przyjmuje we Lwowie
jedynie i wyłącznie:

Biuro Administracji „Dziennika Polskie-
go”, Plac Marjański 1. 6 i 7 w domu
pana Kisielki.

We Wiedniu: pp. Haasenstein et Vogler, (Otto Maass)
M. Dukes, H. Schalek, A. Oppel, Rudolf Mosse
i J. Danneberg; w Berlinie: Frankfurci, Kolonji,
Haasenstein et Vogler i G. L. Daube; w Hamburgu:
Karoly et Liebmans; w Paryżu: C. Adam, 52. rue
du Four.

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 6 centów od jednego
wiersza drobnym drukiem (petit).

Prywatna korespondencja i nekrologia 12 ct. od wiersza.
Drobne ogłoszenia 1 1/2 centa od wyrazu. Pomieszczenia
i sklepy po 1 ct. od wyrazu.

Reklamy w rubryce Nadesłane 20 ct. od wiersza.

Tydzień polityczny.

Lwów 17. października.

Tydzień ubiegły poświęcony był w Austro-Węgzech obradom komisji wspólnych delegacji. Rzecz naturalna, że w komisjach jednej i drugiej delegacji przyjęto, po mniej lub więcej ożywionej dyskusji, wszystkie pociągnięcia budżetu wspólnego ministerstwa. Kierunek opozycyjny znalazł w delegacji austriackiej jedynego reprezentanta w osobie p. młodocześnie Eima i należy mu oddać sprawiedliwość, że dzielnie spełnił swoje zadanie opozycyjne. Ze skutecznego osiągnięcia, był tak mały, temu on sam zapewne się nie dziwi. Nie wstąpił on do delegacji z zamiarem obalenia hrabiego Kalnoky'ego i jego towarzyszy ministerjalnych — spełnił on dostatecznie swój obowiązek, jeżeli wystąpieniem swoim ożywił cokolwiek dyskusję w komisjach delegacyjnych. I to coś warte. Mówiąc o delegacjach, warto jeszcze wspomnieć o tem, że groziło im niebezpieczeństwo, co najmniej odroczenia, albo przeniesienia z Budapesztu do innego, bezpieczniejszego pod względem zdrowotnym miasta. Inicjatywa wyszła ze strony delegatów austriackich i nie była zbyt szczęśliwa, jeżeli nie z innych powodów, to już dla tego samego, że nie osiągnęła zamierzonego rezultatu. W takich razach zawsze lepiej jest z góry sobie zapewnić wynik, a później dopiero przystąpić do wykonania zamierzonego dzieła. Delegaci austriaccy, nim się zebrał w biurze prezydjałemu rady państwa we Wiedniu, tego nie uczynili i narazili się bądź co bądź — na przykrość. Powinno to być wskazówką na przyszłość. Wobec takiego obrotu rzeczy, można się spodziewać, że plenarne obrady delegacyjne pójdą przyspieszonym tempem. Delegatom spieszno zabierać się z Budapesztu.

W sprawie reorganizacji armii, na którą gabinet pruski już się podobno zgodził, a której takte rada związkowa, jak utrzymują, trudności stawiać nie będzie, kolaska *Volks Ztg.* podaje nowe, zapisane godne szczegóły. I tak, zannaczą w mowie będący organ, że cel projektu zasada się na postawieniu się Niemiec narówni z Francją pod względem siły zbrojnej tak na stopie pokoju, jak na stopie wojennej, przyczem Niemcy pociesza się tem, że Francja, która już *czeka* do maksimum siły narodowej, nie będzie mogła naśladować Niemiec na polu odmiennosci armii. Taki ma być główny cel reformy. Dalej zaś, przechodząc do szczegółów do projektu, odnoszących się do piechoty, nadmienia *Volks Ztg.*, że kontyngens rekrutów dla tej broni o tyle pomnożony będzie, ażeby nie tylko istniejące już bataliony otrzymały wyższe komplety, ale ażeby nadto utworzone być mogły 178 bataliony kadrowe, które zyskałyby całkowite komplety wojenne dopiero w razie uruchomienia armii. Wynika stąd, że piechota niemiecka ma być pomnożona o 178 batalionów, czyli o 57 pułków kadrowych, albo rezerwowych, po 2 bataliony każdy. Tym sposobem piechota niemiecka, licząc razem linową i rezerwową, dośłaby do siły 280 pułków, do czego dodać należy strzelców, których liczba naturalnie również podwyższona zostanie. Dla wykazania, że tak wielkie podwyższenie siły zbrojnej jest konieczne, zamieszczają półroczne berlińskie *Politische Nachrichten* następujące uwagi: „Lubo chwilowe pokojowe położenie czyni ogół skłonny do zapomnienia o powstającym charakterze położenia, ci przeczucia, do których należy decyzja w kwestjach wojennych, nie ładną się co do tego, iż należy być zawsze przygotowanym na jednoczesną wojnę na dwóch frontach i że zachodzi konieczność przedsięwzięcia środków,

mogących zapewnić Niemcom zwycięstwo w tych podwójnych zapachach. Sferę rozstrzygającą nie mogły przytem nie uwzględnić faktów, że Rosja liczy tyle prawie mieszkańców, ile ich mają wszystkie trzy państwa, należące do potrójnego przymierza, że jej armia stała tak jest silna, jak niemiecka i austriacka razem wzięta i że w końcu armia francuska grozi liczebnie przewyższeniem armii niemieckiej.“ Zważywszy te fakty, wraz z koniecznością znajdowania się ciągle w pogotowiu do wojny na dwóch frontach, wypadnie przyjąć do przekonania, że Niemcy w interesie swojego istnienia nie mogą postąpić inaczej, jak rozwinąć swe siły zbrojne o tyle, o ile tylko na to pozwalają warunki ekonomiczne kraju. Otóż zasoby ekonomiczne Niemiec już prawie są wyczerpane, a w każdym razie bardzo bliskie wyczerpania. Niebawem stanie się niemożliwym dalszy rozwój niemieckiej potęgi militarnej, gdy tymczasem inne mocarstwa przez długi czas jeszcze uzbrojenia potęgować mogą. Niemcom grozi tedy radykalna przegrana bez wojny i oto jest jedyny, ale nieśmiertelny rezultat, przemądrej nby polityki wyczekiwania, wprowadzonej przez Bismark'a.

Podaliśmy już w tych dniach główną treść programu działalności gabinetu Giolitti'ego, tak, jak go przesłał gabinetowi niemieckiemu królowi Humbertowi. „Agencja Stefani“ ogłasza dokument ten w dosłownym brzmieniu, a telegram dosłał nam równocześnie, iż program gabinetu został ogłoszony w dzienniku urzędowym równocześnie z dekretem królewskim, rozwiązującym dawną izbę i wyznaczającym wybory do nowej. Z rzeczonych dokumentu warto, pomiędzy innemi, zaznaczyć projekt uproszczenia finansów, który oczywiście stoi na pierwszym planie. Nie dobró w roku 1892/3 oblicza ministerstwo na 37,000,000 fr., zapowiadając zarazem, iż naturalnym sposobem w roku 1893/4 wzrosnąć on musi 50,000,000 fr. Bez podwyższenia podatków i wrzeczko bez uciekania się do zaciągania nowych pożyczek, ministerstwo obiecuje sprawi finansom pokierować tak, aby budżet roku 1892/3 wykazał 6 milionów franków nadwyżki, zaś rok 1893/4 zakończył się bez niedoboru. Z nadto byłoby przedstawiać szczegóły tego programu; to też powiemy tylko ogólnie, iż program streszcza się w następujących punktach: „zapobieganie niedoborom w najbliższych latach; przeprowadzenie reorganizacji administracji tak, aby się stała tańszą i mniej skomplikowaną; przysposobienie reform podatkowych w interesie klas mniej zamożnych; reformy społeczne“. Chodzi tylko o to, czy p. Giolitti zdoła urzeczywistnić przyczynienia, które i inni przed nim już czynili. Rok bieżący pod względem finansowym jest dla niego korzystny, wpływy pierwszego półroczu bowiem są wyższe od preliminowanych.

Środki ochronne przeciw zarazie u bydła.

Zaraza pyska i racie u bydła rogatego, która dawniej tylko co lat kilka kraj nasz i sąsiednie nawidzała, występuje teraz corocznie, zajmując coraz większe obszary i z większą intensywnością. Zaraza ta, która nader wielkie szkody w hodowli bydła wyrządza, a w wielu wypadkach rolników, mianowicie mniejszych gospodarzy rujnuje, opanowała dziś wszystkie sąsiednie kraje, jak ap. Bukowinę, Morawę, Czechy, Śląsk pruski itp.

Nie dziwnego zatem, że tak pojedynczy rolnicy, jak i towarzyszą, dokładają wszelkich starań, ażeby znaleźć skuteczny sposób powstrzymania i leczenia tej zarazy, przeciw której dotychczas praktykowany sposób mniej, lub więcej ścisłego zamknięcia nawiedzanych nią miejscowości z rodziną Hohenschwangau, byłam świadkiem, a ponieważ aktorem w tym dramacie familijnym i dla mnie nie ma tajemnic. Zresztą, wierzaj mi pan, że jestem szeregoży z wielką dla hrabiny Klementyny i że nie byłoby dla mnie większego szczęścia nad to, gdybym jej mógł pomódz. Bolałem nad tem, kiedy wyjechała z Hohenschwangau, usiłowałem ją nawet zatrzymać; ale wtenczas moje rady usłuchał nie chciała. Teraz jednak jeszcze bardziej boleć nad tem, że wróciła i że naradza się na taką powieść i na takie obmowy, jakie tu spotyka. Postępowanie Ernesta i jego rodziny wydaje nam się tak nieostojowem, że unikam z nimi wszelkiej styczności. Ale daję pan, jeśli panu powiem, że postępowanie pańskiej siostry jest dla mnie zupełnie niepojęte.

Kornel spojrział Niemcowi w oczy, a po chwili rzekł:

— To postępowanie, dla mnie także nad wyraz bolesne, daje się tem jedynie wytłumażyć, że mamy sędziwego, sparaliżowanego ojca i że on rozkazał Klementynie, aby pod błogosławieństwem i pod większymi jeszcze sakramentami, tak postępować, jak postępuje.

— Taki motyw muszę uznać za ostateczny i on jest dla mnie zupełnie zrozumiały. Ale przepraszam, jeśli się dalej zapytam o to, czy pan Wronowski, chcąc mówić ojciec państwa, cieszy się zupełnie jasnym rozumem, mimo swej choroby?

— Tak jest.

— Każda rzecz pojmie; zrozumie doniosłość każdego zdarzenia i każdego słowa?

— Niezawodnie.

— To chodź pan ze mną do piwiarni Bocha. Tu schodzi się całe Monachjum. Siadając sobie przy panu i rozpoczynając rozmowę z pierwszym lepszym znajomym. Dowiesz się pan z tej rozmowy rzeczy, których nie przesyła przez usta moje, gdybym je chciał wypowiedzieć. Tylko daj się pan, nie daj się pan, nie oburzeniu, słuchaj pan cierpliwie tego, co cię

scowości i okęgów, okazał się wszędzie nietylko jako do celu nie prowadzący, ale nadto w skutku bezcelowych ograniczeń ruchu handlowego w wielu wypadkach w wyższym stopniu dla gospodarstwa krajowego szkodliwym, jak sama zaraza.

Na każdy wypadek wykazały nowsze sposoby, że samo tylko zamknięcie okęgów, zarazą dotkniętych, bez równocześnie, ściśle przeprowadzonego systemu desinfekcji stajen i zwierząt zakażonych, lub chociażby podejrzanych, do celu nie prowadzi. A tylko drugi, ujemny skutek na gospodarstwo wywiera.

Nadto przekonano się, że środek, dotychczas do desinfekcji wagonów używany (wapno) jest przy praktykowaniu powszechnie sposobie używania, prawie zupełnie bezskuteczny i choć skutecznie z zarazkami walczący, innych środków użyć należy.

Według świeżo ogłoszonych wyników prao cesarskiego niemieckiego urzędu sanitarnego w Berlinie, który kolejno wszystkie środki desinfekcyjne, do szybkiego zniszczenia zarazki choroby racicowej badał, okazuje się, że kwas karbolowy, kreolin, bysyt itp. środki bardzo słabo, lub bardzo wolno działają i że jedynie solutol (*Roh Solutol*) może być do wspomnianego celu skutecznie użyty.

Substancja ta jest dosyć tania, kosztuje bowiem 1/4 talara w chemicznej fabryce dr. Heydena następców w Radebeul koło Dresdena i nadzwyczaj łatwą do użycia — daje się mianowicie 1/4 litra solutolu na 1 konewkę wody gorącej i skrapia się tem gnój, ściółkę, kurtyzary, ściany itp. Należałoby przeto poczynić kroki stosowne, aby skutecznego tego desinfekcyjnego urzędu zdrowia zaleconego środka desinfekcyjnego, u nas z urzędu zbadano. Może przecież da się przy systematycznym zastosowaniu tego środka, lub też przy równoczesnym przeprowadzeniu próby z pykatiną i ditynyonem — opanować, a przynajmniej ograniczyć oraz wyczerpać rozszerzającą się zarazę.

Sprawa ta była rozstrzygnięta na posiedzeniu sekcji stałej krajowej komisji rolniczej, które odbyło się wczoraj w gmachu sejmowym.

Na posiedzeniu nie uchwalono doradzić Wydziałowi krajowemu, ażeby celem przeprowadzenia prób z użyciem solutolu, mianowicie na zakapno przynajmniej 25 litrów tego płynu, dalej na kosztą podróży weterynarza itp., wyznaczyć na raz kwotę 200 zł.

Próby przedsięwzięte być mają na razie w kilku miejscowościach, położonych w powiecie lwowskim, a jeśli okaza się skutecznymi, wówczas w porozumieniu z rządem, środek ten zostanie zalecony w całym kraju.

Korespondencje.

Wiedeń 16. października.

(Ruscy włościnie we Wiedniu. — Litar Bucher).

Mamy to od wczoraj nietylko gości: czterech ruskich włościn z powiatu zbaraskiego, którzy przybyli do Wiednia — szukać roboty. Na szczęście blakających się po mieście bieda ków, jakaś litosiwa dusza zaadresowała do p. dr. Lewickiego, który zajął się żywo ich losem i stara się, albo o wyrobienie im tu zarobku, albo o odesłanie ich do domu. Szczęśliwie z pocztą, że to znów jacyś osnuśli signali biędnych chłopów aż do Wiednia, z opowiadania ich jednak wynika, że raczej zawiniła tu ciemnota i nieznajomość stosunków.

Jakiś Józef Szaiger, rodem z Tarnopola, który stążył tu w wojsku, pisł do nich, że we Wiedniu jest robota, byle tylko przybyli. W do-

mu była bieda, urodzaj zawiódł dwa razy z rzędu, chłopci zatem nie namyślając się wiele, zostawili rodzinę i grant i przybyli do Wiednia z nadzieją owego Szaigera na karteczkę, sądząc, że pierwszy lepszy im go wskaże. Tymczasem nawet policja nie wie nic o egzystencji tego dżentelmena. Oszustwa doszukać się tu trudno, zapewniam, że nikt z nich żadnej nie ciągnął korzyści. Jest ich, jak powiedziałem, czterech.

Pierwszy Jan Klok z Kapustyniec (powiat zbarski), lat 38, ma żonę i dwoje dzieci, a gruntu 4 morgi. Miał 12 zł., 9/1, zapłacił za drogę, przybył więc we wtorek do Wiednia z 2 1/2 guldenami. Drugi Jan Guberniewicz z Syniakówki (pow. zbarski), lat 38, ma żonę i pięćdziesiąt dzieci, gruntu 4 morgi. W domu nie było już chleba, bieda doskwierała, pociął się więc w drogę. Trzeci Pylyp Dragan, również z Syniakówki, lat 20, chłop piękny jak malowanie i bardzo przedsiębierczy. Mimo młodego wieku czytał nie umie, do szkoły nie chodził, „bo nie było za szczo.“

Czwarty Mikołaj Szczepański, lat 18, mizerny i wygłodzony, umie czytać. „Iszły ludy — powiada — ta i je piszow.“

Oto krótka historia tych biedaków, tembardziej pocieszająca, ile że do emigracji nikt ich tak bardziej nie zachęcał. Zachęcała tylko bieda, głód — ostateczna nędza. Jak zwier, kiedy zabraknie mu pożywienia, na ślepe rusza z borów, tak i ci włościnie idą w świat za chlebem, myśląc, że gorzej nie będzie niż chybienie. Oś to za materiał podnieść dla oszustów i politycznych agitatorów? Jeżeli zwykły list jakiegoś żołnierza wystarcza, by wyprowadzić ich w daleką drogę, nie potrzeba zaiste wielkiej zręczności politycznej, by, jak się to właśnie dzieje, całe wieś skłonić do emigracji do Rosji.

Onegdaj zdarzyło mi się czytać w *N. fr. Presse* artykuł o zmarłym niedawno współpracowniku Bismarka Bucherze, artykuł, który wywołuje świadectwo o kolowalności, panującej w obozie liberalistów. *N. fr. Presse* uisłuje bezskutecznie rozwiązać rzekomym problemat psychologicznym, dlaczego dawniejszy radykał, przyjaciel Lassalla, przetrząsnął się nagle w oboz konserwatywny, z pominięciem tego, co zdaniem *N. fr. Presse*, znajduje się w podrodku, a więc obozu demokratycznego i liberalnego. Zdaniem składowych liberalistów wiedeńskich, stronnictwa polityczne dzielą się jak „czyny“ moskiewskie na kategorie, których nikomu przeszkodzić nie wolno pod karą pozostania wobec tych panów zagadką. Przy każdej sposobności i mimo ciągłych zawodów, występują ci politycy z twierdzeniem, że oboz radykalny, ba nawet socjalistyczny, jest tylko skrajnym skrzydłem obozu liberalnego, ba nawet jego naturalnym sprzymierzeńcem przeciwko zachowawcom. Żadna logika ludzka nie potrafi wyleczyć liberalistów z tego złudzenia i przekonania ich, że w tym wypadku ani mowa nie ma o jakiejś „elewacji“ stronnictwa, a jeno o stronnictwach nawzajem sobie wrogich. Nie chcą zrozumieć liberaliści, że radykalista tego lub owego kierunku, o wiele bliższym jest stronnictwu zachowawczemu, aniżeli im. Żądając sami siebie ciągłą fikcją wolnomyślności, nie mogą pojąć dlaczego prawdziwie wolnomyślni ludzie odwracają się od nich z pogardą i jak Moskwa łmci pana Soplicę, gwałtem uważa ich chęć za stronnictwo. W rzeczywistości człowiek prawdziwie wolnomyślny, jeżeli już pod wpływem czynników psychologicznych zmieni przekonanie, regularnie zbliża się do zachowawców, poposłpici tylko renegeci przechodzą na wiarę liberalistów. Jako szczyt w zmianie przekonania Buchera, przytacza *N. fr. Presse* wrogie stanowisko jego wobec wolnoludowców. „*Hier liegt der Hund begraben*“ i wolny handel, to kwintessencja „wolnomyślności“ tych panów. Wolny

— O jakieżże to pan polskiej sprawie mówisz? O ile mi wiadomo, Bawaria nie anektowała w ostatnich czasach żadnej polskiej prowincji.

— Pan chyba udaje, że mnie nie rozumiesz, a wiesz doskonale, że mówię o miłości króla. Rzecz szczególna, jak ludzie tę miłość mają za złe i królowi i jego kołochance. Myślą by kto, że to mieszkają sami purytanie i że nikt nie słyszał w naszym kraju o pozaślubnym romansie. Sądzą, że narodowe niechęci odgrzywiają tu zbyt wielką rolę. Prawda, że siostra hrabiego Hohenschwangau, hrabina Stalwitz, dzwoni na gwalt i sama stara się o to, aby sprawy małżeńskie jej brata były przedmiotem powszechnej rozmowy; ale jak jej postępowanie nie pojmuję, tak nie rozumiem także tej nieustannej gadaniny o pięknej Polce. Nie widzę, aby niemiecka ojczyzna była w niebezpieczeństwie, a lada chwila spodziewam się artykułów wstępnych w gazetach o tej nowej Loli Montez. Wreszcie i tamta Lola Montez nie była tak bardzo straszna, jak to dziś powiadają i rewolucja nie w jej powodu wybuchła, tylko dla tego, że to był rok czterdziesty ósmy i że się ludziom w głowach wówczas tak poprzewracało, iż myśleli, że barykadami wystawia raj ziemski na ziemi. Ta Klementyna nie wiem, czy się do polityki będzie mieszać? Teraz cieszy zapalny umysł króla pięknymi frazesami i stara się o jego względy wszystkimi możliwymi sposobami. Jest to amantka tak uparta, jeśli jest prawdą wszystko, co tu mówią, że ze wszystkim wstyd niewieści na bok odłożyła. Ale czemuż się nasz król nie ma bawić tak, jak chce?

— I cóż to panna dowodzi, panie Wagnerze, że piękna Polka jest taką bezwstydną?

— No! przynajmniej pan, że na te słowa załuguje jej postępowanie, jeśli umyślnie i mimo woli męża wróciła do Monachjum, aby się widywać z królem, jeśli mieszka pod tym samym dachem z mężem, który się z nią nie chce wi-

dać; jeśli w obecności męża, pod osłoną dworskiego urzędu, zaleca się dalej królowi. Jest to na każdy sposób kobieta, której stanowisko w sprawach sercowych i niedbałość o ludzką opinię, przewyższają wszystko, na co by się Niemka zdobyć mogła. Takie jest moje zdanie o tej pani. Ale rozumie się, że ja jej wcale nie potępiam. Zakochoła się i wzbudziła wspaniałą miłość. Nie ma czem się gorszyć. Ubolewałbym, gdyby król wskutek tej miłości chciał zaniedbać sztuki; ale wstąpił, aby to mogło potrwać długo. Musy są to nieśmiertelne boginie i miłość dla nich, raz rozniecona, nigdy nie ginie. Śmiertelna kobieta, choćby była tak piękna i przedsiębiercza, jak ta Polka, nieumi potary, tylko tak długo, póki się nie odda swemu kochankowi; potem jeśli co zostanie, to chyba tylko płomyk błądy, owej wielkiej miłości młde wspomnienie.

— To rzekłszy, zapłacił mistrz piwiarniany rachunek, wdział palto i nałożywszy kapelus, wyszedł. Był rad z siebie, bo czuł, że będąc dbały o łaskę swojego pana, króla Ludwika, musiał ukrywać niepokój i niechęć, którym go napawała piękna Polka, a zdawało mu się, że je ukrył.

Kornel zaraz po odejściu Wagnera, wstał podobnie i ścisnąc dłoń barona Schmalkaldena, rzekł:

— Dziękuję panu; było słuchać nad wyraz bolesnie, a że trzeba było to wiedzieć. Wszystkie napiszę zaraz mojemu ojcu i nie wątpię, że list poskutkuje.

Kornel już nie wstępował do muzeów; przeszedł się tylko kilkakrotnie pomiędzy budynkami, udającymi Grecję starożytną i chłodził czoło zimnym wichrem jesiennym; a wchodząc do domu, opisał ojcu, za świeżej pamięci, zaszyszaną rozmowę. Tego samego dnia napisał także Klementyna list do Rajów, pełen tej boleści, która uniemożliwiała jej dalsze wytrwanie na owej ciernistej drodze, na którą zastąpiła.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

MAŁŻEŃSTWO MIESZANE.

POWIEŚĆ

PRZEZ

WOJCIECHA DZIEDUSZYCKIEGO.

TOM II.

(Jaka dalszy).

— I mimo to nie napisał dotąd tego, że zmienia udzielone rozkazy?

— Nie, dotąd nie podobnego nie napisał; i owszem napomina wciąż Klimunię, aby wytrwała, przy mecie miłości i na rozwód nie szwalała. Prawda, że nie wie o tej pani Krause.

— To ja dziś napiszę list taki, który od ojca spowoduje odmienne rozkazy. A jeśli ten list nie wystarczy, sama pojedą do Rajów i tam wyrobie rozwód, skoro ten rozwód tam wyrabiać trzeba. Pokaż mi mój pokój, jeżeli mnie to pomieścił moście!

Kornel zaprowadził Laure do wykintnego pokoju gościnnego i tam ją zostawił zajęta pisanem listu do ojca. Sam poszedł na miasto, dając do muzeów, które studiował pilnie, aby w ten sposób myśli swoją rozzerwał.

Na Ludwigstrasse sadybał znajomego z Hohenschwangau, barona Schmalkaldena, który się z nim przywitał i, zawróciwszy się z drogi, zaczął mu towarzyszyć.

— Więc pan tu towarzyszysz znowu swojej siostrze? — rzekł Schmalkalden.

— Tak jest.

— Pan się nie będzieś dziwił, ani gniewał, jeżeli będę z panem mówił o praskich rodzinnych sprawach? Nieprawdaż? Związany dawną

